

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr E. T. v. d. Born, Helpman (Gr.); Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr D. van Dijk, Groningen; Drs D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Middelrecht; Dr J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr J. van Herken, Ermelo; A. Janse, Biggelerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr J. v. d. Linden, Zeist; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Drs Joh. Lijkenaar Francken, Rotterdam; Mevr. J. M. Th. Lijkenaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr A. Ringvalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Wanswerd; Dr J. Smelik, 's-Gravenhage; Drs H. Smilde, Groningen; Drs H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr N. Streefkerk, Wollega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa.; Dr J. Thijs, Zwolle; Dr C. Veenhof, Haarlem; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Francker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Het Bellamy-Stelsel. III. — Uit de Schrift: Christus en de heerschappij over de geschiedenis. (Matth. 1:17.) — Kerkelijk Leven: De vergelijking in de gemeene-gratie-leer. VI. (Slot.) Stervend volk? — Even Parkeeren: Helpen. — Pop. Wet. Schetsen: Uit het Martyrium van Guido de Brès. V. (Slot.) — Lit. en Kunst: Een Hollandsche beurtschipper. — Uit de Historie: Keizer Augustus. — Zending en Evangelisatie: Voetius en de Javaansche Kerkorde. — Persschouw. — Kerknieuws. — Inhoud 17e Jaargang.

HOOFDARTIKEL

Het Bellamy-Stelsel.

III.

Zeer ernstig bezwaar moet ingebracht worden tegen het feit dat in den staat van Bellamy alle dingen zonder enig onderscheid, in verband gezien moeten worden met de economische gelijkheid en daaruit verklaard moeten worden. Die „gelijkheid voor allen" beheerscht letterlijk alle verhoudingen in den idealen staat: die van man en vrouw, die van ouders en kinderen, ja, die beheerscht ook den godsdienst. De godsdienst moet ook bezien worden in het licht van het nieuwe economische stelsel.

Aanvankelijk blijkt Julius West de gedachte te zijn toegedaan, dat nu de onderlinge concurrentie in het zakenleven is afgeschaft en heel het maatschappelijk leven gecentraliseerd is en vanuit één punt bestuurd wordt, ook de kerkelijke gedeelheid wel zal zijn opgeheven, en er een nationale kerk met nationale geestelijkheid voor in de plaats zal zijn gekomen. Doch deze consequentie, hoewel in zeker opzicht logisch uit het stelsel voortvloeiend, heeft Bellamy toch blijkbaar niet aangedurfd. En als West dan vol verbazing informeert, hoe particuliere kerken en geestelijken bestaanbaar kunnen zijn met algemeen eigendom van alle gebouwen en den arbeid in openbaren dienst die van iedereen geveerd wordt³¹⁾, dan wordt hem uiteengezet, dat als een zeker aantal menschen iemand wenscht te hebben voor een bepaald doel zij hem altijd kunnen krijgen.

Zoodra een zekere groep van menschen een bepaald persoon verlangt om geregeld godsdienstige toespraken van hem te kunnen hooren, moet door deze groep een bedrag aan de natie betaald worden om deze schadeloos te stellen voor het verlies van dezen predikant in den arbeidsdienst. In plaats van aan dezen predikant een tractement te geven, betalen de „abonnees" op den dominee aan de natie een schadeloosstelling, gelijk staande met de kosten van zijn aandeel in den algemeenen arbeid.

Het is aanstonds duidelijk dat deze „kerkelijke instelling" in geen enkel opzicht beantwoordt aan de definitie die van de kerk gegeven wordt in onze Belijdenisschriften. Hier is de „kerk" niet meer dan een soort van club, een bijeenkomst van menschen, die er behagen in scheppen naar de theorieën van een bepaald persoon te luisteren of zich aan de welsprekendheid van zeker redenaar te verkwikken. De menschen hier bijeengekomen zijn geen mede-arbeiders Gods, die actief en passief kerkwerk doen. Hier is geen sprake van een leven in gehoorzaamheid aan het gebod des Konings: Gaat dan henen, onderwijst alle volken! Predikt het evangelie aan alle creaturen. Hier is geen zoeken van het verlorene en van het weggedrevene! Welneen, er is voor de kerk een plaatsje ingeruimd in den nieuwen staat omdat er nu blijkbaar altoos menschen zijn, die behoefte heb-

ben aan een godsdienstige toespraak! Maar voor het eigenlijke kerkwerk heeft Bellamy geen oog gehad. Hier wordt metterdaad de mond van de kerk gesnoerd en wordt haar verhinderd te doen wat haar plicht is: Gods Woord in zijn betekenissen voor het volle leven te doen zien!

Wie zulke dingen in Bellamy's boeken leest die verbaast zich al in het geheel niet meer dat er door de Bellamy's van onze dagen betoogd wordt, dat er zooveel punten van overeenkomst zijn tusschen Bellamy's ideaalstaat en onze tegenwoordige verhoudingen. Hoewel zij daarbij doorgaans het oog hebben op de nieuwe ordeningsmaatregelen en toenemende regeeringsbemoeiing, kan toch zonder eenig bezwaar ook de godsdienstige opvatting van verschillende groepen hieraan worden toegevoegd. Ligt de behandeling van het kerkelijk vraagstuk bij het Nationaal-Socialisme soms niet op precies dezelfde lijn als in Bellamy's boeken het geval is? Wij hebben hier te doen met een opvatting van de kerk en van het kerkelijk leven zooals wij deze vinden in humanistische kringen.

En de preek, die voor deze menschen in het nieuwe Boston gehouden wordt, is daarmee volkomen in overeenstemming. West wordt door Dr Leete in staat gesteld te luisteren naar de preek van een zekeren heer Barton. Hij kan thuis blijven zitten, want de heer Barton spreekt alleen telefonisch.³²⁾ De preek van den „dominee" wordt door Bellamy in extenso weergegeven en bestaat niet minder dan twaalf bladzijden druks. Het is één doorlopende verheerlijking op de „Groote Omwenteling".

„Laat mij de menschheid van den ouden tijd vergelijken bij een roze-struik in een moeras geplant, besproeid door zwart water, onreine dampen ademend bij dag, des nachts bedorven door vergiftigen dauw. Tallooze geslachten van tuiniers hadden getracht hem tot bloei te brengen, maar meer dan een schaarsche knop met een worm in het hart, hadden hun pogingen niet uitgewerkt. Velen beweerden dat de struik geen roze-struik was maar een onkruid, goed om uitgeroeid en verbrand te worden. Maar de meeste tuiniers hielden vol dat de plant tot de familie der rozen behoorde. Weinigen evenwel geloofden dat de stam goed genoeg was, dat de bezwaren in den bodem lagen en dat onder gunstiger omstandigheden de struik beter zou groeien."³³⁾ Toen de menschen echter met elkander gingen samenwerken en elkaar niet langer benadeelden en door de Algemeene Bezieling het goede gingen zoeken ging van stonde aan alles veel beter. Men lette slechts op deze zinsneden: „Voor het eerst sedert de schepping stonden de lieden recht op voor Gods gezicht. De vrees voor gebrek en de zucht naar winst werden tot krachteloze drijfveeren toen overvloed aan allen verzekerd werd. Er waren noch bedelaars noch uitdeelaars van aalmoezen. Wegens de rechtvaardigheid bleef de barmhartigheid zonder doel. De tien geboden schenen verouderd in een land waar geen verleiding tot diefstal bestond, geen noodzaak tot liegen uit vrees of winstbejag, geen aanleiding tot geweld, want de menschen bezaten niet langer het vermogen om elkander kwaad te doen. De oude droom van vrijheid, gelijkheid en broederschap, zooveel eeuwen bespot was ten laatste werkelijkheid geworden."³⁴⁾

Snel werd duidelijk gemaakt, wat de godgeleerden en wijsgeeren van de oude wereld nooit hadden willen gelooven, dat de menschelijke natuur in haar grondvormen goed en niet slecht is, dat menschen uit hun oorspronkelijken aard edelmoedig en niet zelfzuchtig zijn, medelijdend en niet wreed, liefhebbend en niet aanmatigend, goddelijk in het streven van hun ziel, vatbaar voor de hoogste aandriften van teederheid en toewij-

Hoeveel godgeleerde werken moet men in het licht hebben gegeven, om gerechtigd te zijn tot het openlijk bestrijden en afkeuren van het theologisch standpunt van overkundige geleerden als de hoogleraren Scholten, Kuenen, Loman, enz.? Volgens usantie onder ons: Geen een. Althans allerlei slag van menschen, van boeren-ouderlingen af tot wekelijksche en maandelijksche publicisten toe, die nooit een eenig theologisch werk uitgaven, hebben zich nu reeds jaren lang die weelde veroorloofd, en men is er nooit over gevallen.....

Maar mag nu over Beets, Doedes en Van Oosterzee niet geoordeeld, tenzij men eerst een stel boeken van eigen hand naar de pers zond?

Iemand, die een plank vol boeken geschreven had, maar nog geen beginsel bezat, zou juist onbevoegd zijn.

Maar terdege bevoegd is zelfs een oud moedertje, die geen brief zonder fouten kan schrijven, indien ze maar vast staat en onwrikbaar in de overtuiging van haar hart.

Dr. A. KUYPER.

De Heraut, No. 207, 11 Dec. 1881.

ding, beelden van God en niet de bespotting van Hem zooals zij schenen te zijn."³⁵⁾

Men moet echter volstrekt niet denken dat met de Groote Omwenteling het einddoel van stroven en kunnen bereikt is. Neen, zoo sluit het betoog van „dominee" Barton: „Wij gelooven dat het menschedom voor het eerst de verwezenlijking van Gods ideaal nabij komt en elke generatie behoort te wezen een schrede voorwaarts. Laten wij tranen wijden aan het duistere verleden, en met omfloerste oogen het licht dat voor ons is, tegemoet streven. De zomer is in de wereld. De menschheid heeft de schelp gebroken. De hemelen zijn voor haar geopend."³⁶⁾

Naar deze beschouwingen laat Bellamy liefst 150.000 menschen in het nieuwe Boston luisteren. Het Evangelie van Gods ontfermende liefde jegens zondaren hebben deze menschen die zichzelf bevrijd hebben van het slechte en het verkeerde, niet meer noodig. Door de „Algemeene Bezieling" die in ieders hart werd opgewekt, hebben zij zichzelf het goede verschaft en het geluk veroverd. De prediking dat de mensch van nature onbekwaam is tot eenig goed en geneigd tot alle kwaad, is als schadelijk verworpen. De verlossing van de zonde door Jezus Christus behoeft men niet. In de preek van den heer Barton wordt de naam van den Heiland van zondaren niet éénmaal genoemd, maar als Bellamy op een andere plaats de bezwaren door den preekstoel tegen zijn stelsel ingebracht, onderzoekt, dan zegt hij dat het de leer van Christus was, dat „wanneer een mensch een afschuw heeft van zijn vroeger leven en de oprechte begeerte een nieuw te beginnen, hij door die begeerte zelf al gelouterd is."³⁷⁾

Uit deze citaten is wel met voldoende duidelijkheid op te maken uit welken hoek de wind waait in de boeken van Bellamy. De uitspraken van Gods Woord zijn toch gansch anders! Men kan na lezing van deze gedachten er slechts zijn groote verbazing over uitspreken dat de aanhangers van Bellamy van oordeel zijn, dat dit stelsel kan worden aanvaard door elke religieuze richting. Dit stelsel wordt volkomen door Gods Woord veroordeeld en is voor de christenen absoluut onaanvaardbaar.

32) In het jaar 2000, pag. 150.
33) In het jaar 2000, pag. 159, 160.
34) In het jaar 2000, pag. 158.

35) In het jaar 2000, pag. 159.
36) In het jaar 2000, pag. 162.
37) Gelijkheid voor allen, pag. 236.

31) In het jaar 2000, pag. 149.

In het tijdschrift „Bellamy-Nieuws” wordt in het eerste nummer van 1937 in een hoofdartikel een bespreking gewijd aan de moeilijkheden die nog overwonnen moeten worden voordat de gedachte van Bellamy voorgoed gezegevierd heeft. En er wordt dan gezegd: „Maar daarvoor deinken wij, Bellamy, niet terug, want: Wie in het Paradijs wil wonen, zal langs het vlammeend zwaard van Cherubim moeten gaan.”³⁸⁾

Hier is voor ons geen instemming mogelijk. Onze wegen gaan absoluut uiteen. Wij moeten hier iets anders tegenover stellen: Die in het Paradijs wil wonen, moet over Golgotha!

Hel economisch systeem, door Bellamy ontwikkeld, wordt door ons dus afgewezen.

Op gevaar af buiten het bestek van deze artikelenreeks te komen, kan het toch zijn nut hebben, nog een enkele opmerking te maken.

Bellamy laat aan het einde van zijn eerste boek Julius West dromen, dat deze uit het jaar 2000 weer terugverplaatst is in het jaar 1887. Bellamy vindt zo een schoone gelegenheid nog eens een schril licht te werpen op de groote ellende die de „kapitalistische samenleving” voor de arbeiders gebracht heeft. West zwerft door zijn oude geboortestad met de wanhoop in het hart. Overal ziet hij dat de menschen tegen elkaar verdeeld zijn en dat ze in een moordenden concurrentiestrijd elkander het leven onmogelijk maken. Doch het zal nog erger worden. „Het liep tegen den avond en de straten raakten gevuld met de werklieden van de winkels, de werkplaatsen en de fabrieken. Gedragen door den stroom kwam ik, toen het donker begon te worden, in een buurt van elende en menschelijke verlaging van de ergste soort. Ik had de krankzinnige verspillen van arbeid gezien, hier zag ik de wreedsde uitdrukking van het gebrek, dat uit die verspillen voortvloeide.

Uit de zwarte deuopeningen en vensters aan weerszijden van de slegen, kwamen scheuten bedorven lucht. De straten en de sloppen stonken van het afval, als van een slavenschip tusschen dek. Terwijl ik voorbijging, kreeg ik in het oog bleke zuigelingen, die hun leven uitsnaken temidden van rottende mesthoopen, van wanhopig uitzierende vrouwen, door ontbering misvormd, van de vrouwelijkheid alleen de zwakheid behoudende, terwijl uit de ramen meisjes blikten met de schaamteloosheid op het gelaat. Gelijkt aan de hongerige troepen vanze zwijnen, die de straten van Mohammedaansche steden verpestten, vulden zwermen van halfnaakte verdierlijke kinderen de lucht met hun kreten en vloeken, al vechtende en rommelende in het vuil dat de steenen bedekte.”³⁹⁾

Nu zou het kunnen zijn dat de opmerking gemaakt werd of men misschien, bij verwerping van het stelsel van Bellamy, zulk een groote verwondering koesterde voor dergelijke verschrikkelijke toestanden?

Deze tegenstelling kan door ons echter niet aangevaard worden. Het gaat hier niet om of het een, of het ander.

Het is volkomen waar dat tengevolge van de zonde soms vreeselijke ongerechtigheid openbaar kan worden in de wereld in het menschenleven, al is de toestand niet steeds zoo erg als ze door Bellamy in felle kleuren wordt geschilderd. Maar het is evenzeer waar dat degenen, die gelooven in Jezus Christus als hun Heiland en Heer, alle zonde moeten bestrijden in de kracht Gods omdat zij de eere Gods aantast. Zoo moet ook de zonde in het maatschappelijke leven worden tegengegaan. Nergens staat er evenwel in de Heilige Schrift, dat wij alle wantoestanden geheel zullen kunnen wegnemen, maar niettemin is het de roeping van alle christenen zonder eenig onderscheid, rusteloos daartoe werkzaam te zijn.

Wij moeten de handen ineenslaan en schouder aan schouder strijden midden in deze van God afgevalen wereld en onze sociale roeping, naar den eisch van Gods Woord volbrengen. Wij moeten de eere Gods zoeken, ook in staat en maatschappij, en geluigen tegen alle ongerechtigheid en uitbrekende zonde. Wij moeten daartoe ijveren voor een goede wetgeving, opdat verkeerde practijken uitgezuiverd worden en opdat allerlei ellende weggenomen wordt. Wij moeten ons inspannen om de tegenstellingen tusschen werkgevers en werknemers op te heffen, om beide groepen in onderlinge samenwerking te doen arbeiden.

En zeker, ook zoo werkende, zal het ons nooit gelukken een koninkrijk der gerechtigheid op te bouwen met onze handen. Er zullen altijd misstanden blijven.⁴⁰⁾

Maar niettemin: Wij moeten God dienen. Elk in het zijne — tot het einde toe, ook in het sociale leven!

H.-K.

H. M.

38) Vgl. Bellamy-Nieuws, Jan. 1937, 4e jaarg. no. 21.

39) In het jaar 2000, pag. 179, 180.

40) Vgl. C. Smeenk, Chr. Sociale Beginselen, I, pag. 20, 24.

UIT DE SCHRIFT

Christus en de heerschappij over de geslachten.
(Bij de herdenking van de geboorte van Keizer Augustus, vóór 2000 jaar.)

Alle de geslachten dan van Abraham tot David zijn veertien geslachten, en van David tot de Babylonische overvoering zijn veertien geslachten, en van de Babylonische overvoering tot Christus zijn veertien geslachten.

Mattheüs 1:17.

„Alle wegen leiden naar Rome”, — ziedaar de spreuk van hen, die in dezen tijd bewonderend herdenken, hoe keizer Augustus 23 Sept. 63 vóór Christus — 20 eeuwen geleden — geboren werd. Liet hij niet „de geheele wereld beschrijven”?

„Alle wegen leiden naar Bethleem”, — ziedaar wat het Evangelie van Jezus Christus daartegen stelt.

Wanneer Mattheüs de drie tijdperken, die hij in Israëls geschiedenis onderscheidt, overziet, dan wijst hij op de Goddelijke regelmaat, die in hun successie zich afteekent. Het zijn telkens veertien geslachten, die hij ons doet ontdekken. De eerste periode loopt van Abraham tot David, de tweede van David tot de ballingschap, de derde van de ballingschap tot Christus, — en telkens telt hij precies veertien geslachten.

De rekenmeester, en de ambtenaar van den burgerlijken stand, kunnen ons hier dezen keer niets leeren. Want het cijfer van driemaal veertien is niet zóó bedoeld, als zij het plegen te hanteeren. Er kan geen sprake van zijn, dat Mattheüs letterlijk telkens veertien opeenvolgende geslachten zag opkomen, geen meer, en geen minder. Als hij het zóó bedoeld had, zou hij met de Schrift zelf in strijd komen. Er zijn blijkens haar kronieken meer geslachten geweest dan welgeteld veertien. Niet alleen het Oude Testament noemt ons andere namen, die hier voorbijgegaan zijn, maar ook Lukas, in zijn derde hoofdstuk, doet desgljks.

Trouwens, wat Mattheüs hier geven wil, is principiëel iets anders dan een kroniekmatig geslachtsregister. Het is, gelijk boven ons hoofdstuk staat, „het boek der genesis, d.w.z. der wording van Jezus Christus”. We ontvangen hier dus geen genealogische tabellen, maar een profetisch document, dat, om zoo te zeggen, de ontstaanswijze en de ontlaanswijze van Jezus als den Christus, aanwijst en ontdekt. Het boek der genesis van Jezus Christus, zóó staat het er in het Grieksch boven ons hoofdstuk.

Want gelijk het Oude Testament begint met zijn Genesis, zoo ook het Nieuwe. Gelijk het Oude Testament in het eerste Genesis-boek het scheppingsverhaal doet uitloopen op den eersten Adam, zoo wordt hier het herscheppingsverhaal als in een ander Genesis-boek uitgewerkt, tot het ons leidt naar den tweeden Adam. De bedoeling van Mattheüs is, aan te geven, langs welke lijnen van werken God gekomen is tot den tweeden Adam. Of, gelijk Mattheüs het voor zijn Israëlietische lezers nog scherper begrenzen wil: tot den waren David, „David” — de ware, de groote, de volle — zal „de geheele wereld beschrijven”. Hoor, Israël!

Wij noemden daar David. Zijn naam wordt in den tekst op de gewone wijze, als eigen naam, genoemd. Maar ook waar wij hem niet lezen kunnen, wordt hij toch in deze „Genesis” aangeduid. Ge kunt Davids naam wel niet „tusschen de regels lezen”, maar hij is er toch kunstmatig in „verwerkt”. En nu weet gij meteen, waarom Mattheüs in plaats van precies uit te rekenen, hoeveel geslachten er in die drie perioden zoo al geweest zijn, uit al die geslachten er veertien uitkiest. Het cijfer veertien toch is een verkapt naamsaanduiding. Zoo iets gebeurde meer, wanneer Joden voor elkander schreven; dan werd n.l. in een zeker getal vaak een gedachte of een naam verborgen. Hier is het al zeer gemakkelijk te weten, wat achter de getallen steekt. Wanneer Mattheüs tot driemaal toe veertien geslachten voor expresse vermelding kiest, dan weet hij, dat zijn lezers er mee bekend zijn, dat in het Hebreeuwsch de letters ook cijfers kunnen zijn; men kan dus elken naam in plaats van door een reeks van letters, ook door een reeks van cijfers weergeven. Die cijfers kan men dan weer bij elkander optellen, en zoo een getal krijgen, waarin voor „ingewijden” de naam wordt aangeduid, en zich gemakkelijk laat raden. Zoo is het ook hier; wanneer ge in het Hebreeuwsch den naam David schrijft, en de letters leest als cijfers, en de langs dien weg verkregen getallen samenvoegt, dan is de uitkomst veertien. De Joden wisten allang, dat de naam David de getalwaarde van veertien had: er waren meer schrijvers, die zóó den heerlijken naam van David lieten „lezen”. Joodsche lezers wisten bijzonder goed, dat Mattheüs zeggen wil: drie maal veertien, dat beteekent: drie maal David. Het ging om David in de eerste, het ging om David in de tweede, het ging om David in de derde periode. David wordt voorbereid in de periode van Abraham tot David. David zit op zijn troon en heerscht in de periode van David tot

de ballingschap. David wordt van zijn troon gestooten en naar het vleesch vernietigd en gebroken in de periode van de ballingschap tot Christus toe.

En dan schijnt David weg te zijn.

Maar dat is toch in werkelijkheid niet zoo. Want wanneer God tot drie maal toe den naam van David uitgeroepen heeft en wanneer dus „David” er toch werkelijk gebleven is, óók in den bangen tijd, toen hij schijnbaar uit de wereldgeschiedenis weggevaagd was, dan is het niet een bedelaarskind, maar de groote David zelf, die daar verschijnt in Bethleem. Dat kind in die kribbe is inderdaad de David, de groote David, gelijk onder dezen naam de profeten den Messias vaak hebben aangeduid.

Hiermee wil Mattheüs de ergernis van Christus' kruis reeds van te voren in verbinding plaatsen met de ergernis van Zijn geboorte. Inderdaad, in de derde periode was David ontleed en ontroond. Het was in die derde periode niet meer dan een afgehouwen tronk, wat van David overgebleven was. Maar juist in dien afgehouwen tronk komt de ware David terug. Het „echte” van David, dat wat David in de theocratie tot David maakt, is niet zijn goud en zilver, en niet zijn uiterlijk gelaat, maar het is de messiaansche heerlijkheid, die nooit met uiterlijk gelaat komt. Zoo is in Jezus Christus dan ook David pas tot zijn ware heerschappij gekomen; en zulks niet ondanks het verlies van Davids uiterlijke glorie, doch juist in en door dat verlies.

En wij, die deze dingen lezen, hebben dit te bedenken. We leeren dan zien, hoe Christus allen uiterlijken schijn des vleesch doorbroken moest, om zoo het rijk der messiaansche heerlijkheid te planten, en te heerschen, niet op het vleeschelijk sediment, dat reeds gegeven, maar in den loop der eeuwen tot puin vergaan was, maar op den vasten grondslag van Zijn eigen dierbaar bloed, dat Hij gegeven heeft, om door het geven te nemen. Want de afgehouwen tronk van de derde periode, die brengt het scheutje voort dat eeuwig bloeit.

De derde periode — die loopt voor de oogen van het vleesch uit op Augustus, den „Heer en God” van Rome, geboren vóór tweeduizend jaar.¹⁾ En die Augustus laat „de geheele wereld beschrijven”; ook den Zoon van Maria en Jozef, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet, onderaan van den keizer, die hem straks tot één van de duizenden maakt, die door zijn zwaard geslacht zijn.

Maar voor het geloof mondt diezelfde derde periode linea recta in den Christus uit, in Jezus den Nazarener. Hij laat op Zijn manier „de geheele wereld beschrijven”. En op denzelfden dag, nu Mussolini in Duitschland verblijft houdt, en den droom van Augustus weer wil realiseren in den als God verheerlijkten Duce of Führer, drager van de vergoddelijkte staatsmacht en -glorie, op dezen dag verheugen wij ons, dat de conscriptie van ónnen Koning Jezus Christus nog dagelijks verder gaat. Hij beschrijft de geheele wereld: mijn Heere en mijn God, die groote David, Man naar Gods hart.

K. S.

1) De chronologie blijve hier buiten beschouwing.

KERKELUK LEVEN

De vergelijking in de gemeene-gratie-leer. (VI. Slot.)

Hebben we in ons vorig artikel er op gewezen, dat de voorstelling van een door God na den val „ingeschoven” tusschenstaat door infralapsarisch denken ontworpen is, dan wijzen we thans nog aan, waarom dit te betreuren valt.

Vergemakkelijkt wordt die taak in dit geval door het feit, dat zoowel Kuyper als Bavinck betoogd hebben, dat noch het infra-, noch het supralapsarisme te aannemen zijn. Aan beide zijn h.i. bezwaren verbonden van zóó ernstige beteekenis, dat noch het één, noch het ander het laatste woord zal mogen spreken. Het laatste — dat is alleen in God zelf. De moeilijkheid van heel dit probleem zit in de voorzetsels „infra” (beneden) en „supra” (boven); „beneden-val-” of „boven-val-drijvers”. Wij menschen denken in den tijd; we „komen”, „van” het één „op” het andere; we komen van praemissen, d.w.z. van vooraangaande stellingen of waarheden tot conclusies, of sluit-redenen, of besluiten; het ééne oordeel gaat aan het andere vooraf, het andere volgt op het eerste. Wij denken dus eerst A, en daarna B, en vervolgens C; er verloopt tijd in ons denken, en ook in ons besluiten. Wij hebben dus uit dien hoofde wel een „infra” en een „supra” in ons denken en besluiten. Wij bezien het ééne onder aspect van het andere.

Maar Gode zijn al Zijn werken van eeuwigheid bekend. Hij denkt niet in de ééne seconde A, en in de daarop volgende B, om dan tot C als tot een conclusie te komen, in de dáárop volgende seconde. Onze praeposities, onze voorzetsels glijden af tegen de berghoogte van Zijn heiligheid.

Niet, dat daarmee de kwestie van supra- of infralapsarisme tot dwaze haarkloverij gedegradeerd zou moeten worden. Want al zijn Gode al Zijn werken van eeuwig-

heid in h
heid in d
tellen, e
toch zijn
gedachte
houdingen
van „hier
en van to
En het is
kende over
belijden v
geen bespe
de openba
moeien zo
zinloos bli
Hem beco
menschel
eenige fl
als wij bel
termen ve
denken en
Neen, al
op grond
we zoeve
óók onder
heid beker
in hoogte,
hij in ken
andere p
wegen z
in alle e

Het is c
wachten
achter
ten, die v
neming.
O zeker,
als God
niet straff
Hij de we
met Zijn
ónze zijde
schen val
wordt „in-
komt o.m.
plannen
De openb
onthulde
doelen. Vo
heeft gevo
van zonde
dat er een
God was
ter Dordts
in het „bes
dat was w
doen in h
bij infrala
de woorden
wou zien,
Kampen na
het eerst in
voering van
nimmer een
in hetgeen
want ander
of in hetz
den supra
het er op
voor dat,
toelating
evenzeer l
ons in den

De seder
gemeengoe
het gelijkt
infra- als
m.i. te w
van een e
kregen w
sluitende
het stuk v
wel eens c
komen; hi
in heel e
weest is, s
thropomorp
en aangev
„Schriftbe
deeren als
leven uit t
die de gans
woord in e
stelling die
die ons „r
gaarne zie
lijke ter
termen he
zouden toe
opvoeding
om er mee
gevallen —
(meervoud
anthropom
wonderlijk
grip der l
herinneren
onderschei
maar dat
meene gra